

Amalia van Solms

Ambitie met Allure

Amalia van Solms (1602-1675) kan Delft niet voorbijrijden zonder in tranen uit te barsten. De aanblik van de Nieuwe Kerk maakt haar emotioneel. Want haar geliefde echtgenoot, stadhouder Frederik Hendrik, de jongste zoon van Willem van Oranje die in het Prinsenhof werd geboren, ligt hier begraven. Dit is de manier waarop Amalia van oudsher vaak wordt gekarakteriseerd: als loyale en toegewijde echtgenote. Maar Amalia, de belangrijkste vrouw van de Republiek, is veel meer dan dat. Zij is beeldbepaler, huwelijksstrateeg, diplomaat en vooral een vrouw met ambitie. Op ingenieuze manier en onvermoeibaar legt zij het fundament voor de Oranjedynastie.

Lang is Amalia's rol in de geschiedenis onderschat, zoals dat ook geldt voor veel andere vrouwen. In 2021 gaven we in Museum Prinsenhof Delft daarom al de vrouwen rondom Willem van Oranje een stem. Via recent gedigitaliseerde brieven spraken zij tot ons over universele onderwerpen als liefde, macht en rouw. In de tentoonstelling *Amalia. Ambitie met Allure* belichten we Amalia's grote betekenis voor de Republiek en het Huis Oranje-Nassau. In de aanloop naar de Vrede van Münster onderhandelt Amalia achter de schermen tot op het allerhoogste niveau met Frankrijk, Spanje en Portugal. Zij loodst het Huis Oranje-Nassau standvastig door het stadhouderloze tijdperk heen en beïnvloedt de publieke opinie optimaal, waarmee zij de Oranjes een haast vorstelijke status verschaft. Amalia kent de kracht van beeld. Zo creëert ze een eigen beeldmerk, het HAVO-monogram (voor 'Hendrik en Amalia Van Oranje'). Vandaag zijn zulke beeldvorming en *personal branding* via social media alom aanwezig en maar al te vaak bepalend.

Staatsvrouw Amalia is een groot liefhebber van de kunsten, die zij op intelligente wijze inzet voor het vergroten van het aanzien van het hof. Zij wordt daarin bijgestaan door de trouwe secretaris van de Oranjes, kunstkenner Constantijn Huygens. De imposante Oranjezaal die Amalia in Huis ten Bosch ter meerdere eer en glorie van de overleden Frederik Hendrik laat verrijzen en waaraan de 'beste schilders van het land' een bijdrage leveren, getuigt van haar inspanningen op het gebied van artistiek opdrachtgeverschap. Amalia legt daarnaast een indrukwekkende kunstverzameling aan, waarin zich ook voorwerpen uit Azië bevinden, zoals porselein en Japans lakwerk.

In de tentoonstelling vertellen we Amalia's verhaal aan de hand van unieke, persoonlijke objecten, schilderijen en zelfs 'smokkelbriefjes'. Museum Prinsenhof Delft brengt ze vanuit heel Europa naar Delft. Zo tonen we Amalia's schitterende kabinet uit de collectie van het Rijksmuseum en een doos uit Schloss Fasenerie in Duitsland, beiden versierd met marqueterie van schildpad en ivoor waarin het HAVO monogram is verwerkt, naast elkaar. Deze twee pronkobjecten, die getuigen van de overzeese aanwezigheid van de Republiek, zijn nooit eerder samen te zien geweest.

In de vele portretten van Amalia en Frederik Hendrik die op de tentoonstelling te zien zijn, strijden burgerlijke ingetogenheid en vorstelijke grandeur om voorrang. Het bewaren van dit precaire evenwicht was belangrijk in de 17de eeuw, en dat blijft het voor het huidige Nederlandse koningshuis.

Wij zijn alle bruikleengevers, te weten het Rijksmuseum, de Koninklijke Verzamelingen, de Staatliche Museen zu Berlin, Gemäldegalerie, het National Museum Warschau, het Schloss Fasenerie, de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis te Brussel, het Centraal Museum Utrecht, het Haags Historisch Museum, Het Noordbrabants Museum, Paleis Het Loo, het Rijksmuseum van Oudheden, Slot Zeist en Piet van der Meulen zeer erkentelijk voor het ruimhartig beschikbaar stellen van hun werken. Dank ook aan de fondsen die deze tentoonstelling mogelijk hebben gemaakt: het Prins Bernhard Cultuurfonds, de Stichting H.M.A. Schadee-fonds, de M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting, De Laatste Eer en de gemeente Delft. Tot slot wil ik graag de collega's van Museum Prinsenhof Delft bedanken die met zo veel plezier en inzet aan deze tentoonstelling hebben gewerkt.

Amalia's nalatenschap is betekenisvol. Dit wordt al bij leven scherp gezien door haar kleinzoon Willem III. Hij schenkt zijn grootmoeder als verjaardagscadeau een indrukwekkende terrine met daarop 99 gemmen en cameeën met – hoe toepasselijk – portretjes van beroemde sterke vrouwen in de geschiedenis.

Janelle Moerman
Directeur Museum Prinsenhof Delft

Detail van afb. 1

Amalia Ambitie met Allure

DOOR ROOS VERKLEIJ

Door een speling van het lot komt de jonge Amalia van Solms, gravin van het Duitse Braunfels, in 1621 in Den Haag terecht. Haar huwelijk met stadhouder Frederik Hendrik van Oranje maakt haar in één klap de belangrijkste vrouw van de Republiek, een rol die zij vol ambitie zal vervullen.

Amalia van Solms is de geschiedenis ingegaan als wispelturige, ijdele vrouw en als 'moeder' van de Oranjedynastie. Haar verhaal staat vrijwel altijd in de schaduw van dat van haar man. Het bestaande beeld van Amalia is voornamelijk gecreëerd door historici met een traditionele, patriarchale blik op het verleden. Maar dit beeld is aan het veranderen. Recente onderzoeken door onder anderen Nadine Akkerman, Naomi Bikker, Ineke Goudswaard, Saskia Beranek, Susan Broomhall en Jacqueline Van Gent tonen op basis van nieuwe bronnen en methoden een veelzijdiger beeld van Amalia: dat van een vrouw die haar grote dynastieke ambities verwezenlijkt door op een strategische manier gebruik te maken van alle middelen die zij tot haar beschikking heeft.

Amalia heeft uiteindelijk maar een doel: het aanzien van de Oranjedynastie vergroten en daarmee diens macht te bestendigen. Ze wil de Oranjes dezelfde status geven als soevereine vorstenhuizen in Europa, met het ambt van stadhouder als erfelijke Oranje-titel. Om dat doel te verwezenlijken creëert Amalia een hof met vorstelijke allure en sluit voor al haar kinderen tactische huwelijksallianties. Via informele netwerken oefent ze invloed uit op de (inter)nationale politiek. Bepaalde rollen en eigenschappen die in haar tijd als typisch vrouwelijk worden gezien, gebruikt ze in haar voordeel. En boven alles weet

Amalia de kracht van beeld te benutten. Beeld in de vorm van portretten, paleizen en luxegoederen. Beeld in de vorm van zelfpresentatie en een toonaangevende kunstcollectie. Amalia's beeldcultuur bereikt een hoogtepunt in haar laatste levensfase met haar weduwecultus en de totstandkoming van de Oranjezaal in Huis ten Bosch.

In de tentoonstelling *Amalia. Ambitie met Allure* zet Museum Prinsenhof Delft Amalia van Solms in de schijnwerper. Niet als vrouw van, niet als moeder van, maar als dynastiek strateeg die het verloop van de geschiedenis van de Republiek en Huis Oranje-Nassau blijvend heeft beïnvloed. Diverse unieke en persoonlijke objecten vertellen Amalia's verhaal, vanaf haar aankomst in de Republiek in 1621 tot aan haar begrafenis in 1675 in de Nieuwe Kerk in Delft.

ENTREE IN DE REPUBLIEK

Op het moment dat Amalia van Solms als hofdame van Elizabeth Stuart in Den Haag arriveert is ze jong, verarmd en, volgens tijdgenoten, beeldschoon [afb. 1](#). Het is wenen. Alles is kleiner en 'gewoner' dan in haar voormalige woonplaats Praag en de baron met wie zij zou trouwen overlijdt vroegtijdig. Hoe nu verder? In stadhouder Frederik Hendrik van Oranje vindt Amalia haar prins. Hun huwelijk in 1625 maakt Amalia plotsklaps de invloedrijkste vrouw van het land. Het is een groot avontuur, dat haar op het lijf is geschreven.

Extravagante immigranten

Elizabeth Stuart en haar man Frederik V van de Palts zijn slechts één winter de koningin

en koning van Bohemen (nu Tsjechië), als Frederik V in 1620 tijdens de Slag op de Witte Berg door het leger van Ferdinand II, de keizer van het Heilige Roomse Rijk, wordt verslagen en ze samen met hun hofhouding, waaronder Amalia, moeten wegvlugten uit Praag. In de Republiek vinden de protestantse 'Winterkoning en -koningin' onderdak. Ondanks hun berooide staat, pakken zij in Den Haag hun uitbundige hofcultuur weer op. De Hollanders kijken hun ogen uit aan de extravagante levensstijl. Elizabeth Stuart heeft als dochter van de Engelse koning de hoogste adellijke titel. De Republiek kent geen koningshuis. Hier vormt de kring van stadhouder Maurits van Oranje en zijn halfbroer Frederik Hendrik de hoogste wat betreft adellijke status, en dus zijn dit de kringen waarin Elizabeth en Frederik V zich begeven. De vorstelijke allure van de immigranten werkt aanstekelijk. Paulus van Hillegaert portretteert de hele club te paard op het Buitenhof [afb. 4](#). Vanwege hun hoge adellijke titel rijden Elizabeth en Frederik V voorop.

'Hoe zal ik het de Heere vergoeden?'

De vlucht van Praag naar Den Haag verandert de levensloop van de jonge hofdame Amalia volledig. Ze moet zich aanpassen aan een nieuwe woonplaats en na het overlijden van de baron met wie ze verloofd is, ook aan haar onzekere toekomst. Doordat haar koningin zich in de stadhouderlijke kringen begeeft, ontmoet Amalia Frederik Hendrik, de toekomstige Prins van Oranje. Via de familie van zijn vader Willem van Oranje, is hij Amalia's achterneef. Als beoogd opvolger van stadhouder Maurits en door zijn charmante karakter is Frederik Hendrik een begeerd

Detail van afb. 4

Detail van afb. 7

Detail van afb. 8

vrijgezel. Voor Frederik Hendrik is het van essentieel belang om te trouwen. De ongehuwde Maurits, zelf inmiddels op leeftijd en ernstig ziek, stelt zijn halfbroer Frederik Hendrik namelijk deze eis: in het huwelijk treden, zodat het voortbestaan van de Oranjedynastie gewaarborgd is. Hofschilder Michiel van Mierevelt portretteert Frederik Hendrik [afb. 2](#) in de periode dat Amalia hem leert kennen.

Frederik Hendrik komt in het bezit van het intieme schilderij van Amalia met losse haren [afb. 1](#). Het bezit van dit schilderij, en vooral het gegeven dat het in Frederik Hendriks *privé*vertrek aan de muur hangt, geeft aanleiding tot geruchten over een ontluikende liefdesverhouding tussen Frederik Hendrik en de achttien jaar jongere Amalia.¹ Op 4 april 1625 trouwen ze. Vele stempels en handtekeningen bekrachtigen de verbintenis [afb. 5](#). Kort na het huwelijk overlijdt Maurits en wordt Frederik Hendrik benoemd tot stadhouder. De pasgetrouwde Amalia en Frederik Hendrik vinden elkaar in hun huwelijk als geliefden en hebben elkaar ook nodig in het waarmaken van hun ambitie om de macht van de Oranjedynastie te bestendigen en vergroten. Door te trouwen waarborgt Frederik Hendrik het voortbestaan van de Oranjedynastie. Amalia trouwt flink boven haar stand. Haar huwelijk maakt haar van immigrant-gravin tot belangrijkste vrouw van de Republiek. Vanaf nu luidt haar lijfspreuk: *Quid reddam domino? (Hoe zal ik het de Heere vergoeden?)*

Alom aanwezig

Amalia en Frederik Hendrik zijn direct populair in het land. De Delftse

portretschilder Michiel van Mierevelt is op dat moment de belangrijkste schilder van de Republiek en krijgt de opdracht voor de huwelijksportretten. Omdat Frederik Hendrik kort na de huwelijksvoltrekking op veldtocht moet, heeft hij geen tijd om te poseren. Daarom zorgt Van Mierevelt ervoor dat het huwelijksportret dat hij van Amalia schildert, stilistisch aansluit bij het portret dat hij enkele jaren eerder al van Frederik Hendrik maakte. Zo vormen de portretten [afb. 5, 6](#) samen de eerste officiële pendanten van het kersverse echtpaar. De Delftse graveur Willem Jacobsz. Delft maakt van deze huwelijksportretten prentkopieën [afb. 7, 8](#). Delfts prenten worden eindeloos gekopieerd en verkocht. Commerciële prentenmakers leggen zich toe op de lucratieve verkoop van prentjes van de prins en prinses. En ook de Staten-Generaal stimuleren de vervaardiging van prenten van het Oranjepaar. Frederik Hendrik is als stadhouder namelijk formeel in dienst van de Staten-Generaal, en dus profiteren zij mee van zijn populariteit door zijn militaire successen en de dynastieke positie van het echtpaar. Prenten zijn goedkoop en daardoor wijdverspreid. Maar er bestaat ook een markt in andersoortige objecten met portretten van het stadhouderlijk paar. Vermogende burgers tonen met een tegeltabelau van Delfts Blauw, penning of vergulde snuifdoos [afb. 9 t/m 22](#) hun Oranjegezindheid.

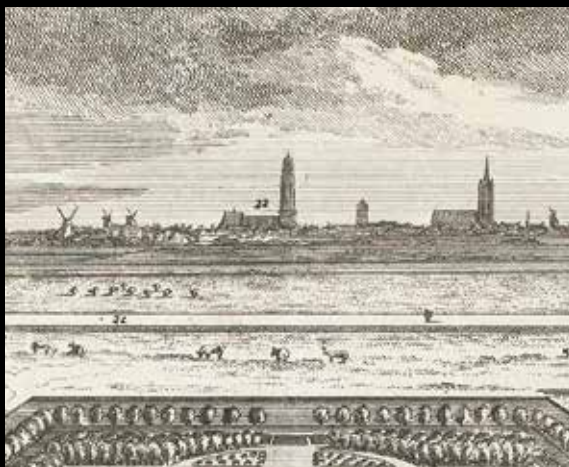
AANZIEN IS ALLES

Voor Amalia is het aanzien van haar hof cruciaal. Het versterkt de positie en macht van het Huis Oranje-Nassau. Amalia verandert het sobere Oranjehof in een van

de meest luisterrijke en toonaangevende hoven van Europa. Paleizen en portretten, uiterlijk vertoon en een omvangrijke kunstverzameling voorzien de Oranjefamilie van vorstelijke allure.

Rivaliteit

Als hofdame van Elizabeth Stuart heeft Amalia het aansturen van een uitgebreid hof goed kunnen afkijken. In navolging van en in competitie met de hofcultuur van haar voormalig koningin Elizabeth, wijdt Amalia zich aan het inrichten van haar eigen hof. De rivaliteit betekent voor beide vrouwen meer dan een ordinaire wedstrijd. Het aanzien van hun hof is bepalend voor hun invloed, netwerk en mogelijkheden tot het sluiten van gunstige huwelijksallianties. Amalia transformeert het Oranjehof in een hof dat past bij de dynastieke status die ze ambieert. De rivaliteit tussen Elizabeth en Amalia stuwt het culturele leven in Den Haag tot ongekende hoogte. Een schare kunstenaars trekt naar de stad om beide hoven te voorzien van kunst en luxe objecten. Beide vrouwen bestellen het ene na het andere portret, waarbij ze elkaar nauwlettend in de gaten houden. Elizabeth vervult een voorbeeldrol en is bovendien van een hogere adellijke status dan Amalia. In het grisailleschilderij van Adriaen Pietersz. van de Venne [afb. 27](#) bestaat er geen twijfel over wie de hoofdrol hebben: Frederik V en Elizabeth, aan het hoofd van de stoet. Donkerder, vager en kleiner in de achtergrond zijn Frederik Hendrik en Amalia te ontwaren. Ondanks de hogere adellijke titel en de voorbeeldrol van Elizabeth, zal Amalia uiteindelijk de hofcultuur en ook de huwelijkspolitiek van haar voormalig koningin overtreffen.

Detail van afb. 28

Detail van afb. 25

Paleis om mee te pronken

Met paleizen en rijk gedecoreerde interieurs laten Amalia en Frederik Hendrik zien dat ze zich kunnen meten met de voornaamste Europese vorstenhuizen. Om te voldoen aan de laatste mode trekken ze Franse architecten aan. Rond 1630 begint de bouw van Huis ter Nieuburch in Rijswijk. Het stadhouderlijk paar is nauw betrokken bij ontwerp en inrichting van dit paleis. Het exterieur, de indeling en de symmetrische tuinen zijn sterk beïnvloed door het Frans classicisme. Op deze prent [afb. 28](#) is een betekenisvol element zichtbaar: de duidelijke zichtas vanuit het paleis op de stad Delft. Hier liggen Frederik Hendriks vader Willem van Oranje en halfbroer Maurits begraven en daarmee symboliseert de stad de verbinding met de Oranjevoorouders. De hiërarchische indeling van Huis ter Nieuburch is ingericht op het ontvangstprotocol uit de Franse hofcultuur. De status van een gast bepaalt hoe en in welke vertrekken hij of zij ontvangen wordt. De lange galerijen aan weerszijden van het hoofdgebouw hangen vol met portretten van hoge Europese adel.² Gasten die over Amalia's galerij lopen, zien aan de portretten wie Amalia tot haar kringen rekent, aan wie zij zich spiegelt en wat de afkomst en dynastieke ambities van haar familie zijn.

Samen sterk

Natuurlijk zijn Frederik Hendrik en Amalia ook zelf goed vertegenwoordigd in portretten. Het echtpaar moet zorgen voor een juiste balans tussen grandeur en bescheidenheid, want er hangt veel vanaf. Vorstelijke allure is essentieel om de dynastieke ambities waar te maken, maar het mag in de Republiek

allemaal niet té koninklijk omdat Frederik Hendrik geen soeverein vorst is.³ De laatste officiële portretten die Van Mierevelt als hofschilder van het stadhouderlijk paar [afb. 24, 25](#) maakt, houden het midden tussen vorstelijk en burgerlijk. Ze zijn bedoeld voor het stadhuis van Den Haag. Het dubbelportret door Gerard van Honthorst [afb. 32](#) de nieuwe hofschilder, is daarentegen een typisch vorstenportret: levensgroot en ten voeten uit. Een versie hiervan is bedoeld als schoorsteenstuk in paleis Huis ter Nieuburch. De meest intieme portretten van het koppel zijn deze pendants [afb. 33, 34](#) waarop ze elkaar aankijken. Rembrandt van Rijn schildert in 1632 een eerste versie van het pendant van Amalia [afb. 29](#). Maar niet lang daarna schildert Van Honthorst deze versie [afb. 34](#).⁴ Waarschijnlijk vindt Amalia Rembrandts portret net iets te realistisch en verkiest zij de wat meer flatterende stijl van Van Honthorst.

Herders en godinnen

Via het systeem van culturele patronage verbinden Amalia en Frederik Hendrik meerdere kunstenaars aan hun hof. Binnen dit systeem maken kunstenaars kunstvoorwerpen voor een patroon in ruil voor bepaalde gunsten zoals functies of beloningen. Zo ontstaat er tussen patroon en kunstenaar een wederkerige relatie gedurende een langere periode. De secretaris van de Oranjes, kunstkenner Constantijn Huygens, fungeert in deze relaties vaak als tussenpersoon. Vanaf haar huwelijk is er van en voor Amalia een bonte verzameling schilderijen gemaakt. Serieuze, statige portretten [afb. 26](#), maar ook schilderijen met verhalende onderwerpen en historiserende kostuums.

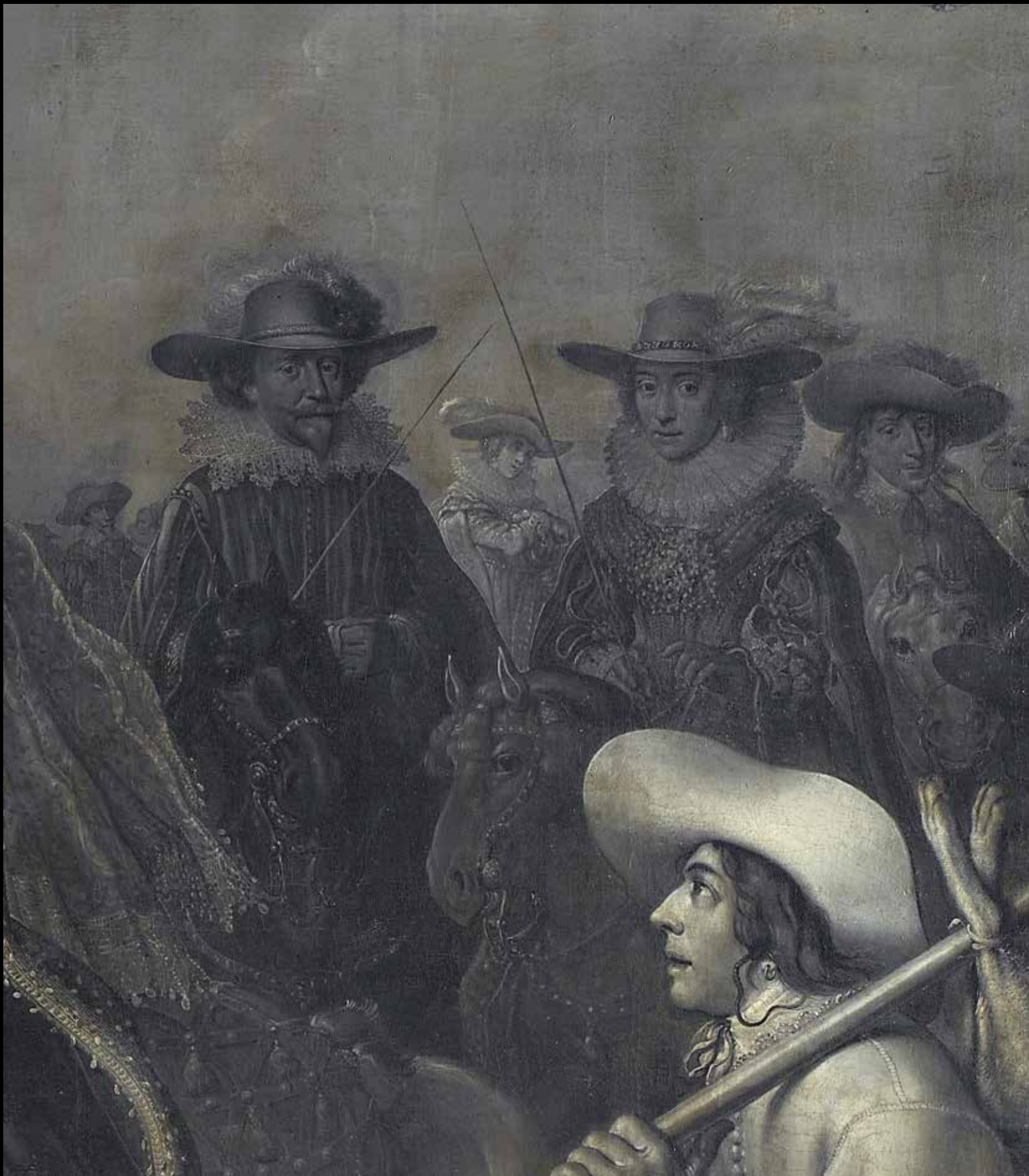
De Griekse en Romeinse mythologie en oudheid zijn geliefde thema's in de 17de-eeuwse schilderkunst. Binnen de hofcultuur is het genre van historiserende portretten uitermate populair. Het getuigt van kennis van de klassieken en daarnaast is het ideaal voor *personal branding*: bepaalde deugden, in dit geval kuisheid en vruchtbaarheid van de Romeinse godin Diana, stralen automatisch op de geportretteerde Amalia af [afb. 30](#).

Men spiegelt zich niet alleen aan goden en godinnen. Geïnspireerd op verhalen en toneelstukken over het mythologische paradijslandschap Arcadië, wordt in de eerste helft van de 17de eeuw het onbezorgde landschap van herders en herderinnen verheerlijkt. Het wordt modieus jezelf als herder(in) te laten portretteren en Amalia is een van de eersten die dat doet [afb. 31](#).⁵

Het liefdesverhaal over prinses Granida en herder Daifilo van Pieter Corneliszoon Hooft, een van de grootste schrijvers van de 17de eeuw, gaat over het opgeven van rijkdom, status en macht voor de zuivere liefde. Zulke mensen zullen wel goede vorsten zijn, aldus Hooft. Ironisch genoeg vormt juist dit verhaal de inspiratie voor Van Honthorsts schilderij [afb. 23](#) ter ere van het huwelijk van Amalia en Frederik Hendrik, voor wie status, rijkdom en macht zo belangrijk zijn.

KOLONIAAL PROFIJT

Parels, porselein, diamanten, zijde, goud, zilver, lakwerk, parelmoer, ivoor, schildpad, struisvogelveren, edelstenen, ebbenhout... De gewelddadige koloniale expansie van de Republiek verschaft Amalia toegang tot luxegoederen uit andere werelddelen.

Detail van afb. 50

Detail van afb. 32

Detail van afb. 35

Detail van afb. 43

Dit draagt in hoge mate bij aan het aanzien van haar hof en daarmee aan haar politieke en dynastieke mogelijkheden.

Aanzien, inkomsten en een olifant

Zeldzame objecten zoals dit portret van parelmoer en ebbenhout afb. 36 en het reuzenschildpadschild afb. 55 tonen de verschillende aspecten van het aanzien van stadhouder Frederik Hendrik: enerzijds zijn status als succesvol militair en anderzijds de status van de Republiek als wereldmacht met bijbehorende rijkdom en luxegoederen. De objecten laten de verwevenheid van het stadhouderlijk paar met het koloniale systeem zien. In navolging van zijn halfbroer Maurits blijven voor Frederik Hendrik de koloniale gebieden en activiteiten van de VOC (Verenigde Oost-Indische Compagnie) en de WIC (West-Indische Compagnie) een bron van aanzien, status en inkomsten.⁶ Volgens het 'buitrecht' ontvangt de stadhouder tien procent van de waarde van de lading van op de vijand buitgemaakte schepen.⁷ In 1628 maakt luitenant-admiraal Piet Hein een sensationele buit: de Spaanse zilvervloot afb. 41, volgeladen met kostbaarheden uit het Amerikaanse continent. Het is een gigantische financiële opsteker voor de Republiek. Het dure militaire beleg van Den Bosch wordt er mee gefinancierd. Met de tien procent die de stadhouder ontvangt, bekostigen Frederik Hendrik en Amalia hun extravagante hofcultuur. Er wordt gepronkt met schilderijen en rijk gedecoreerde paleizen, maar ook met sieraden, feesten, kleding, kostbare gebruiksvoorwerpen zoals Amalia's bijbel afb. 40 en dieren. In 1633 arriveert in de Amsterdamse haven op

aanvraag van Frederik Hendrik een olifant afkomstig van Ceylon (nu Sri Lanka). Ze krijgt de naam Hansken en wordt ingezet als statusverhogend middel afb. 43.

Trendsetter

Amalia is een groot bewonderaar en verzamelaar van Aziatische kunst. Haar omvangrijke porseleinverzameling bestaat uit gevarieerde stukken, vergelijkbaar met bijvoorbeeld deze rolwagen (vaas) en kendi (schenkkkan) afb. 38, 37. Amalia etaleert haar porseleincollectie op speciaal daarvoor gemaakte planken en rekjes en zelfs in aparte kamers. Dit is nieuw. Tijdens de 'porseleinkoorts' in de late 17de en 18de eeuw vinden haar porseleinopstellingen overal in Europa navolging. Naast porselein verzamelt Amalia Japans lakwerk. Door de exclusieve handelsrelatie van de VOC met Japan heeft zij uitzonderlijke toegang tot deze kunstnijverheid. Deze lakbaluster afb. 42 is onderdeel van een balustrade die Amalia via de directeur-generaal van de Nederlandse handelspost in Japan bestelt. Uiteindelijk betaalt ze deze exclusieve privébestelling niet zelf. De VOC-directie doet haar de gehele balustrade, die omgerekend 500.000 euro kostte, cadeau.⁸ Amalia laat de balustrade als bedhek in haar bedkamer afb. 39 in Huis ten Bosch plaatsen, geïnspireerd op het staatsiebed met bedhek dat op dat moment een populair interieuronderdeel aan het Franse hof is. Eveneens naar Frans voorbeeld komen overal in het interieur dezelfde kleuren terug, in het geval van de bedkamer het zwart en geelgoud van het Japans lakwerk. Naast het combineren van Aziatische en Europese interieurelementen, richt Amalia ook met Japans lakwerk volledige kabinetten in.

Met haar porselein- en lakwerkkabinetten is Amalia een echte trendsetter. Ze staat ermee aan de wieg van de Europese fascinatie voor Aziatische kunst en de daaruit voortkomende 'chinoiserie' (de Europese interpretatie en imitatie van Aziatische kunst), die tot ver in de 19de eeuw populair zal blijven.

Onlosmakelijk verbonden

Veel objecten uit dit verhaal hebben een directe link met het koloniale systeem van de Republiek. Door alle kunstobjecten, materialen en inkomsten die Amalia via de VOC en de WIC verkrijgt, kan zij zichzelf en haar hof positioneren als cultureel toonaangevend. Bovendien draagt de status van de Republiek als wereldmacht in hoge mate bij aan de status van het stadhouderlijk hof en de politieke en dynastieke mogelijkheden ervan. De welvaart en weelde die de internationale machtspositie van de Republiek meebrengt, is direct zichtbaar in de pronkstukken. Dat geldt echter niet voor de schaduwzijde van het gewelddadige koloniale systeem. Dit systeem van oorlog, uitbuiting en slavernij is onlosmakelijk verbonden met alle pracht en praal die Amalia inzet om haar dynastieke ambities te verwezenlijken. Ter verrijking van de Republiek worden op vele plekken in de wereld mensen geëxploiteerd en verhandeld. Zij vormen een haast onzichtbaar, maar morbide en fundamenteel onderdeel van Amalia's verhaal over status, macht en rijkdom.

1 Amalia, ongehuwd met hangend
haar | 1620-1625
Anoniem | Olieverf op paneel |
Muzeum Warmii i Mazur w
Olsztynie, Polen
(niet in tentoonstelling)

- 2 Frederik Hendrik in wapenuitrusting met Oranje sjerp | 1621-1624
Michiel van Mierevelt | Olieverf op paneel | Museum Prinsenhof Delft
- 5 Huwelijksacte van Amalia en Frederik Hendrik | 31 maart 1625 - 4 april 1625
Papier | Koninklijke Verzamelingen, Den Haag

4 Koninklijke ruitersparade (cavalcade)
voor het Buitenhof in Den Haag | ca. 1626
Paulus van Hillegaert | Olieverf op
doek | Bruikleen particuliere collectie

5 Huwelijksportret van Frederik
Hendrik | 1610-1620
Michiel van Mierevelt | Olieverf op
koper | Museum Prinsenhof Delft

6 Huwelijksportret van Amalia |
1620-1650
Michiel van Mierevelt | Olieverf op
koper | Museum Prinsenhof Delft

Met *Amalia. Ambitie met Allure* richt Museum Prinsenhof Delft de schijnwerper op Amalia van Solms (1602-1675). Een vrouw die strategisch en vol ambitie haar rol op het (inter)nationale toneel opeist en het verloop van de geschiedenis van de Republiek en het Huis van Oranje blijvend beïnvloedt. Lees het verhaal van een van de invloedrijkste vrouwen van de 17de eeuw. Als geen ander weet Amalia de kracht van beeld bewust te benutten en door diverse strategieën, politieke invloed en aanzien te verkrijgen. Door de jaren heen verandert Amalia van de jonge schoonheid waar Frederik Hendrik voor viel tot een staatsvrouw met allure!

www.waanders.nl

WAANDERS
UITGEVERS

MUSEUM
PRINSENHOF
DELFT